

10 години България в ЕС

През 2017 г. България отбелязва 10 години от присъединяването си към Европейския съюз. Какви са завоеванията и кои са разочарованията от еврочленството? Няколко мнения на представители на бизнесорганизации и на наблюдатели

Божидар Данев,
БСК:

Загубихме най-подгот- вените си кадри

Получихме изключителния шанс да влезем в друга политическа култура. Голяма, макар и противоречива, е и ролята на грантовете.

Има някой, който да наблюдава, следи и коригира поведението на политическия елит, който от своя страна е стъписан от това.

За първи път върху разходната част на бюджета се упражнява контрол. Бюджетите продължават да са силно централизирани и йерархични, без нужната финансова свобода за регионите и общините. Не получихме упрек за това в мониторинговите доклади на ЕС и тази практика продължава.

Загубихме огромна част от българската интелигенция, от хората с предприемачески дух, фактически генетичното богатство на България. Очевидно не бяхме дорасли за подобна пазарна радикализация и най-подготвените хора отидоха в по-напредналите страни, а ние загубихме.

Проф. Ганчо Ганчев,
икономист:

Не се добли- жихме до развитите страни

Най-големият провал е, че не успяхме с по-бързи темпове да се доближим до

20
метро
станции

37 водни
пречиствателни
станции
изградени/модернизирани
с европейско финансиране

54 TWh
електрическа енергия,
произведена от централи на
възобновяеми
източници

1222 км
пътница
реабилитирани по ОПП
на обща стойност
865 831 816,55 лв.

22 000
младежи
възползвали се от системата
за обмен на студенти
ЕРАЗЪМ

41 053 км
превърнати в
защитени зони
от директивите за птиците
и хабитатите

3 млрд. евро
от Европейския земеделски
фонд за развитие на
селските райони
в помощ на 115 000 бенефициенти

4 млрд. евро
от Европейския фонд за
гарантиране на
земеделieto
в помощ на 201 000 бенефициенти

пълен достъп до
единния европейски
пазар
от 500 000 000 потребители

Цветан
Симеонов,
БТПП:

Балансът е повече от положи- телен

Според БТПП една от най-важните ползи за българските фирми е улеснената търговия с ЕС – износоът нараства от 13 млрд. евро през 2007 г. до 23 млрд. през 2015 г. Чрез европрограмите нашите компании подобряват производствата си и качеството на стоките, а мениджърите – предприемаческите си умения. Големите инфраструк-

турни проекти по еврофондовете влияят позитивно на бизнеса и гражданите.

Недоволни сме от опитите за регулация на всички процеси и дейности, от опитите да се ограничи стремежът на новите членки с по-ниски данъци да станат по-привлекателни за инвеститорите с т.нар. унифициране на данъчното законодателство. Негатив е и стремежът на ЕС да ограничава саморегулацията на определени сектори или дейности. Липсват стимули за задържането на квалифицирани кадри да остане в страните от ЕС, особено у нас.

Като цяло обаче балансът за България е повече от положителен.

развитите страни. Десетилетието в ЕС можеше да бъде използвано за сериозни реформи, но това не се случи и то е една от сериозните причини да не ускорим растежа.

Най-голямата полза от еврочленството ни са еврофондовете, които позволиха да се стимулира вътрешният растеж. Без тези пари нямаше да имаме и този скромнен ръст.

Много българи намериха своята реализация на външния пазар, получиха по-добро възнаграждение и върнаха голяма част от тези пари у нас. Същевременно това лиши пазара ни от тази работна ръка.

Цените у нас се доближиха до тези в ЕС, т.е. у нас се създаде близко до европейското икономическо пространство. Заплащането на труда обаче сериозно изостава от това в ЕС.

Борис Попиванов,
политолог:

Без ЕС диктаторските забегки щяха да са по-безпощадни

Членството в ЕС създаде основи за едно по-сериозно национално самочувствие и за излизане от изолацията, която винаги е била един от големите страхове на българския народ. Многократно подкопавани и заобикаляни, европейските цивилизационни стандарти в политика, икономика, обществен живот все пак станаха част от жалоните, с които съизмерваме себе си. Сигурен съм, че авторитарните и диктаторски забегки, характерни за България през последните години, биха били много по-решителни и безпощадни, ако го нямаше опасението от „Европа“. Европейските страни дадоха допълнителен биографичен шанс и перспектива на стотици хиляди българи.

Еврочленството обаче затвърди отдавна съществуващи илюзии за „Големия брат“, че участва в обединение, чиято задача е да ни храни, а ние да му отговаряме с верноподаническа лоялност. Интересите на други европейски държави биваха възприемани като нещо свещено, не като повод за договаряне. България не използва евроинтеграцията, за да създаде и укрепи действителни национални приоритети в икономиката. Допуснахме да станем част и от демонстрацията на европейския социален модел с възхода на бедността и неравенствата.

Българите асоциираме ЕС с мир и

стабилност. Именно напоследък това е най-разочароващата сфера от дейността на Съюза.

Антоний Гълъбов, политолог: Не се случи евроконтролът над управляващите

Българското общество очакваше да се усили европейският контрол върху българските управляващи, след като на българските граждани това не им се удава. Но още в 2007 – 2008 г. стана ясно, че и този контрол е неефективен.

Второто разочарование е, че българският политически елит не можа да види членството през други измерения освен финансовите.

Третото е неяснотата за развитието на ЕС. Първо спря разширяването на Съюза и включването на страните около нас, което да доведе до по-голяма сигурност и просперитет за региона. А сега самото му

съществуване е изправено пред сериозни предизвикателства.

Сред ползите безспорно е свободното движение на хора, стоки, услуги и капитали. Откриха се широки възможности за по-висока квалификация. Вече 20 години у нас действа програма „Еразмус“. Цяло едно ново поколение се разви в друга университетска среда и то ще направи още по-видими ползите от еврочленството в бъдеще.

Митко Новков, културолог: Литературата ни е на европейската карта

Български писатели станаха носители на Европейската литературна награда, а книгите им се преведоха и превеждат в страните – членки на ЕС. Литературата ни вече не е бяло петно на европейската карта, нашите автори ги канят и отличават. Примерът с Георги Господинов е достатъчен, но прибавяме Милен Русков, Теодора Димова, Емилия Дворянова – списъкът е обнадяващ. Българските издатели пък – въпреки бумашината, се възползват от европейските програми, благодарение на които нашумели автори ги чакаме не цели 10 – 20 години, а ги четем начаса. „Подчинение“ на Мишел Уелбек излезе на български по-малко от година от публикуването си във Франция. Жалкото е само, че българските културни чиновници са си същите ориенталски лентяи и всеки, който настоява да се поразмърдат, се превръща в техен личен враг. Само че това не е заради ЕС, това е заради нас си.

Лъчезар Богданов,
икономист:

Колосална енергия за писане на европроекти

Вече сме част от интегрираната европейска икономика, а българските фирми – от веригата на добавената стойност. Силно

развитие има при аутсорсинга, услугите и производството на компоненти за автомобили и машини.

Отрицателните ефекти се измерват с извинителните бележки на ЕС за българските политици и техния отказ да носят отговорност за действията си. Много често те мотивират прибързаните си действия по европроектите с „да не загубим парите“ или със следването на евродирективи. Обикновено това не отговаря на истината,

но пък намалява обществената натиск върху политиките.

Колосална предприемаческа енергия бе насочена само към писане на европроекти, участие в обществени поръчки и гарантиране на победа с пари „под масата“.

Работната сила „гласува с краката си“. В краткосрочен план това е зле за българските предприемачи, в дългосрочен обаче ще ги накара да подобряват условията на труд и заплащането, за да запазят кадрите си.